Autor Guste Santini
Srijeda, 31 Ožujak 2004 21:12

Financial times na naslovnoj stranici prenosi Izvještaj Burze u New Yorku kako su cijene obveznica Republike Hrvatske razgrabljene u samo nekoliko sati usprkos vrlo niskim kamatnim stopama. Na novinarski upit ministru financija i guverneru HNB: da li su očekivali tako veliku potražnju za emisijom dionica od 100 milijardi kuna? isti su odgovorili, da je upravo razgrabljenom emisijom obveznica Hrvatska pokazala u kojoj mjeri svijet poštuje hrvatske uspjehe ekonomske politike i rezultate privredne aktivnosti. Stoga, nastavljaju guverner i ministar financija, prigovori Evropske unije, kako je trgovinski suficit Hrtvatske neodrživ, je problem Evroposke unije, pa prema tome, o tom pitanju Vlada, odnosno centralna banka, nije raspravljala. Inače će se prikupljena sredstva temeljem prodaje obveznica prvenstveno usmjeriti na povećanje standarda građana treće dobi. Naime, nacioanalni dohodak - per capita od 35.000$ - postaje ozbiljan problem Hrvatskoj jer stanovništvo, uostalom kao i država, imaju veliku sklonost štednji tako da rastuća štednja postaje ozbiljan problem održavanju primjerene investicijske aktivnosti.

Naime, Vlada ocjenjuje da investicije u inozemstvu od 240 milijardi $ ne bi trebalo povećavati jer nije izvjesno da zemlje, u kojima se investira, mogu osigurati dovoljan povrat sredstava. Što više visoka nezaposlenost u nekim zemljama ozbiljno zabrinjavaju hrvatske poduzetnike iako im i domaća puna zaposlenost zadaje znatne probleme zbog velikog pritiska na nadnice.

Oštar protest znanstvenika zbog nekontroliranog dopuštanja useljavanja mladih stručnjaka iz inozemstva i dalje traje. Kao što je poznato u Hrvatsku je došlo preko 100.000 mladih stručnjaka od kojih su mnogi bili ponajbolji studenti u svojim zemljama. Ovako snažni pritisak inozemnih stručnjaka dovode Hrvatsku u sam vrh tehničko-tehnoloških inovacija, a istraživanje i razvoj postaje temeljni izvor rasta društvenog proizvoda. Vlada i pored toga najvaljuje dodatna izdvajanja za istraživanje i razvoj. Iz krugova bliskih Vladi saznajemo da će se izdvajanja od dosadašnjih 9% društvenog proizvoda povećati na, u svijetu teško zamislivih, 13%. Katastrofičari i tzv. nezavisni ekonomisti ukazuju na zapostavljanje tzv. starih industrija i, nastavi li se dosadašnja poltika ulaganja u istraživanja i razvoj, moguće je očekivati njezinu eutanaziju.

Centralna banka i dalje ostaje zabrinuta jer kuna u sve većoj mjeri postaje rezervna valuta što dodatno usložnjava mjere i učinkovitost centralne banke. Dodatni problemi dolaze od poslovmih banaka. Naime, kao što je javnosti poznato, UBH (Udružena banka Hrvatske) sa svojom bilancom od 240 milijardi eura otvara XVII banku kćer u inozemstvu čime HNB dolazi u položaj tek ograničene kontrole. Ocjenjuje se da će konsolidirana bilanca UBH u ovoj godini narasti na najmanje 270 milijardi eura. Ovom svakako treba pridodati i prigovore stranih banaka u Hrvatskoj kako stanovništvo ne želi svoju uštođevinu polagati u njihovim bankama. Očekuje se da će u naredna tri mjeseca čak tri strane banke prestati poslovati u Hrvatskoj.

I konačno Hrvatska postaje prilično nepoželjna u bankarskom sistemu Njemačke, Italije i Austrije. Naime, kako saznajemo iz izvora bliskih navedenim vladama, veliki utjecaj hrvatskih bvanaka na privredne tokove spomenutih zemalja smanjuje područje djelovanja nacionalne ekonomske poltike. Centralne banke iz navedenih zemalja svjesne su da njihovo limitiranje plasmana kredita na mogućih 16% rasta neće ostvariti postavljene ciljeve bez suradnje sa centralnom bankom Hrvatske. Iz spomenutih izvora saznajemo da se ujedinjuju političke

stranke, navedenih zemalja, kako bi se stvorio organizirani nacionalni otpor nastupanju hrvatskih banaka. Iz hrvatske Vlade saznajemo da izvršna i monetarna vlast već imaju odgovor na eventualno protekcionističko ponašanje prema našim bankama. Pri tome ističu, da institucije MMF-a i WB-a nisu u glavni akteri već nacionalna komercijalna banka (koja godišnje ostvaruje 10 milijardi eura profita prije oporezivanja), te hrvatske tvrtke (u prošloj godini 24 milijarde $ profita prije oporezivanja) koje sudjeluju u privrednoj aktivnosti odnosnih zemalja. Naime, povlačenje profita ili napuštanje privredne aktivnosti u navedenim zemljama imalo bi dramatične posljedice na gospodarstvo odnosnih zemalja.

Da zaključim hrvatska je vlast odlučna da zadrži neomerkantillističku politiku sve dok Hrvatska ne postane jedna od deset vodićih zemalja u svijetu mjereno dohotkom per capita. Ima li se u vidu da je Slovenija tek ove godine postala članom kluba najrazvijenijih zemalja može se suditi o učinku hrvatske ekonomske politike danas – i sutra. Globalizacija se u Hrvatskoj i dalje smatra najjeftijim putem osvajanja tržišta manje razvijenih zemalja.

Prvi april!!